

Obsah:

Tentokrát více o Karmelu v církvi a v současném světě... (úvodník - P. Gorazd, O.Carm.)	1
Druhý vatikánský koncil, laici a rodina Karmelu: pocta otci Redemptu Valabkovi, O.Carm. P. John Malley, O.Carm.	2
Rané ovoce z celosvětového kongresu karmelitánského třetího řádu Zpracoval P. Gorazd, O.Carm.	11
Formátor jako sochař: výzva, funkce a zodpovědnost (2. část) Fr. Desiderio García Martínez, O.Carm.	17

Tentokrát více o Karmelu v církvi a v současném světě...

Nad stránkami tohoto čísla našeho časopisu budeme mít možnost více přemýšlet o tajemství Kristovy církve. O podivuhodném společenství nového Božího lidu, který si Ježíš, Spasitel světa, stále v průběhu dějin shromažďuje z lidí všech národů. Do této veliké rodiny Božích dětí patříme také my, celé společenství Karmelu v naší zemi i všude v zahraničí, farnosti, v nichž žijeme, ostatní církve.

A jestliže tu budeme číst o velkém významu Druhého vatikánského koncilu, ocitujme nejdříve úvodní věty ze souhrnného článku našeho spolubratra, P. Vojtěcha Kodeta: „*Dar 2. vatikánského koncilu - rehabilitace pozemských skutečností.*“ (Celý článek si můžete vyhledat na webových stránkách: www.vojtechkodet.cz.)

Druhý vatikánský koncil byl velikou příležitostí k sebereflexi církve nad jejím postavením ve světě, který ji obklopuje i proniká, a zároveň se vyznačoval snahou nově pochopit vlastní poslání církve ve prospěch člověka. Měla na něm být konečně nalezena odvaha k odpovědi na problémy moderního světa a ukončeno často podivné a úzkostné stahování se do obranných postojů vůči světu.

Není snadné žít věrně svou víru a své karmelské povolání. Ale koncil nám pomohl být si v církvi navzájem blíž, více naslouchat hlasu Ducha svatého v tom, jak vede ostatní naše bratry a sestry. V této otevřenosti společně tvoříme jednu rodinu Karmelu, jeden druhému můžeme být nástrojem výchovy a růstu. To vše přichází ke slovu v následujících článcích.

Požehnané čtení!

P. Gorazd, O.Carm.

Druhý vatikánský koncil, laici a rodina Karmelu: pocta otci Redemptu Valabkovi, O.Carm.

P. John Malley, O.Carm.

Po téměř čtyřech letech důkladných příprav zahájil papež Jan XXIII. dne 11. října 1962 Druhý vatikánský koncil. Ve svém pozitivním a optimistickém projevu osmdesátiletý papež jemně plánil zákonictví v církvi a mluvil o tom, že svět potřebuje Boží lék milosrdenství a lásky, a ne criticismus a odsuzování. Necelých devět měsíců před svou smrtí papež Jan XXIII. udal pastoraci tón, který ovlivňoval koncil v dalších čtyřech letech.

Během třetího zasedání, které začalo v září 1964, koncil vydal mistrovský a klíčový dokument o Církvi *Lumen gentium*. Ukázal v něm široký a biblický obraz církve jako Božího lidu. Později při čtvrtém zasedání byly publikovány další dva dokumenty: Dekret o apoštolátu laiků *Apostolicam actuositatem* a Pastorální konstituce o Církvi v dnešním světě *Gaudium et spes*. Tyto tři dokumenty byly během let v karmelském řádu studovány a řada karmelitánů a karmelitek publikovala články na témata jimi daná.

Otec Redemptus Valabek, O.Carm., v době konání Druhého vatikánského koncilu žil a studoval v Římě. Přijel sem v říjnu r. 1957 ze své domovské provincie sv. Eliáše (USA). Po čtyřech letech studia teologie v Collegio S. Alberto byl dne 25. června 1960 vysvěcen na kněze. Pokračoval pak ve studiu spirituální teologie na Gregoriánské universitě a v r. 1961 zde získal doktorát. V následujícím roce začne Druhý vatikánský koncil, který přinese významné závěry, co se týče církve, řeholního života, laiků, liturgie a světa, ve kterém otec Redemptus žije. Teologie a duch koncilu ho nadchly a prostoupily a on zabudoval učení koncilu do svého života, díla a přednášek na dalších čtyřicet let, až do své náhlé smrti dne 5. srpna 2003.

Časopis *Carmel in the World* (*Karmel ve světě*) poprvé vyšel v r. 1961, rok před zahájením Druhého vatikánského koncilu. P. Redemptus byl v tomto časopise od počátku aktivní v každém ohledu. Napsal bezpočet článků, byl jeho vydavatelem, až do své smrti byl opravdu jeho duší a srdcem. Současně vyučoval spiritualitu a teologii na mezinárodním teologickém centru pro ře-

holnice Regina Mundi v Římě. Byl také členem Karmelitánského Institutu, zodpovědnou osobou pro formaci v Koleji sv. Alberta a mezinárodním delegátem pro třetí řád. Často byl zván, aby dával rekolekce a přednášky, zvláště karmelitánským laikům. Předával jim svou hlubokou lásku k Panně Marii a úctu k sv. Terezii a ostatním svatým a sdílel s nimi charisma a spiritualitu Karmelu.

V tomto článku bych se rád zabýval tím, jaký dopad mělo učení Druhého vatikánského koncilu o laicích na myšlenku „*Rodiny Karmelu*“. Koncil nabídl nový pohled na úlohu laiků v poslání církve. To nutně vedlo k lepšímu pochopení toho, jakým ohromným potenciálem v Karmelu je třetí řád – muži i ženy laici – a co všechno znamenají jak pro řád, tak pro církev. V období před koncilem bylo mnoho skupin terciářů považováno za jakési zbožné skupiny mužů a žen, které mají na řád jen minimální vliv a nemají v jeho aktivitách žádnou významnou úlohu, kteří jen zřídka přinášejí nové myšlenky k jeho spiritualitě a charismatu. To se mělo změnit!

V době koncilu si mladší členové řádu, jako jsme byli otec Redemptus a já, začali uvědomovat, že tvoří-li laici opravdu církev, lid Boží, neměli by být v Karmelu chápáni jako něco „nadbytečného“. Možná někteří z nás, řeholníků, byli ovlivněni terminologií, která byla po staletí oblíbená – často jsme o Karmelu přemýšleli v hierarchickém smyslu. První řád – kněží a bratři – byl jeho centrální skupinou; druhý řád – kontemplativní mnišky – byl co do významu v pořadí druhý; pak byl třetí řád řeholní – činné sestry – které konaly významné dílo mezi lidmi; a nakonec třetí řád světský – laici, kteří se zdáli být vespod karmelského žebříčku.

Díky dokumentům Druhého vatikánského koncilu však mnoho karmelitánů začalo velmi jasně vnímat, že je třeba tento pohled prozkoumat a snad i změnit. V našich vzájemných vztazích by měl být větší respekt k povolání toho druhého. Pro označení této skutečnosti jsem v letech 1983-1995¹ používal termínu *Rodina Karmelu*. Chtěl jsem všechny členy Karmelu povzbudit k tomu, aby chápali Karmel jako celek, Boží milost, která na nás byla skrze Ducha svatého vylita, abychom byli rovnocennými členy Karmelu.

Po tomto úvodu bych se s Vámi rád podělil o některé skutečnosti, které nám dokumenty koncilu o laicích podávají. Pokusím se ukázat, jak jsou tyto skutečnosti přítomny v naší identitě karmelitánů a jakým způsobem nově ovlivnily naše chápání sebe samých.

1 V tomto období byl autor článku generálním převorem řádu karmelitánů (pozn. red.).

Koncil a laici

Papež Jan XXIII. byl papežem teprve tři měsíce, když dne 25. ledna 1958 na-prosto nečekaně oznámil svůj plán svolat 25. ekumenický koncil. Po promulgaci prvního dokumentu koncilu, Konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum concilium*, dne 4. prosince 1963 bylo jasné, že koncilní otcové vytyčili pro laiky nové cesty. V tomto dokumentu najdeme následující povzbuzení: „*Matka církev si velmi přeje, aby byli všichni věřící vedeni k plné, uvědomělé a aktivní účasti na liturgických úkonech*“ (SC 14). Laici byli naléhavě vybídnuti, aby se ujali své nové a plně legitimní úlohy v církvi jako Boží lid. Účastníkům koncilu bylo jasné, že apoštolát a ostatní úkoly laiků, svěřené jim k budování mystické těla Kristova, pramení z jejich křtu.

Dekret o apoštolátu laiků položil základ pro tuto aktivní úlohu laiků – mužů i žen – při činnosti církve. Byl publikován a promulgován v bazilice sv. Petra v Římě dne 18. listopadu 1965. Tento dokument také povzbudil mnoho karmelitánů-laiků, aby znovu zhodnotili své poslání jako členové třetího řádu: možná by laičtí karmelitáni mohli nyní přijmout novou zodpovědnost a nové úkoly.

Koncilním otcům bylo jasné, že „apoštolát laiků“ existoval v církvi už za časů Pána Ježíše Krista. Laici, ženy i muži, byli společně s apoštolý integrální součástí poslání církve. Před Druhým vatikánským koncilem ale nebylo učení o laicích oficiálně stanoveno a publikováno nějakým dekretem. Laikům, mužům i ženám, byla nyní konečně přiznána spoluodpovědnost na poslání Krista v církvi a ve světě, společně s biskupy, kněžími a řeholníky.

Biskupové při diskusích o tomto dekretu chtěli danou materii uchopit ze všech stran, ale ukázalo se, že neexistuje žádný precedens, žádný dokument, na který by mohli navázat, žádná konzistentní teologie o laicích a jejich apoštolátu, žádné oficiální učení církve. Přesto byl tento dokument napsán a byla zdůrazněna jeho důležitost, ne proto, že byl „dávno očekávaný“, ani kvůli nedostatku kněží a řeholníků, ale protože laici jsou v samé podstatě Božím lidem ... jsou církví.

Toto poznání bylo vitální, a to kvůli stále se rozšiřující trhlině mezi moderním světem a evangelní zvěstí: nárůst vzdělaných a připravených laiků a vznik rozličných apoštolských aktivit zde byly skutku podstatné a díky nim se hodnoty evangelia intenzivněji šířily. Biskupové poznali, že je v první řadě odpovědností laiků, žen a mužů, přinést křesťanství do sekularizovaného světa, jak řekl papež Pavel VI.: „Oni jsou v církvi mostem k dnešnímu světu.“

Cílem dekretu bylo stanovit podstatu, charakter a rozmanitost laického apoštolátu, položit jeho základní principy a dát praktické směrnice pro jeho co nejúčelnější vykonávání. Rád bych nyní krátce shrnul některé z těchto hlavních bodů.

Po krátkém úvodu se dekret dělí na šest kapitol:

1. **Povolání laiků k apoštolátu.** „*Křesťanské povolání je svou povahou také povoláním k apoštolátu...; v církvi jsou různé služby, ale jedno poslání – přinášet lidem Kristovo poselství a jeho milost*“ (čl. 2,5). Na následující slova je položen důraz: „*Avšak i laici, když se jim dostalo účasti na Kristově kněžském, prorockém a královském úřadě, plní v církvi i ve světě svůj podíl na poslání celého Božího lidu. Sám Pán je pověřuje apoštolátem*“ (čl. 2,3).
2. **Cíle apoštolátu laiků.** „*Pokud jde o svět, je Božím záměrem, aby lidé svorně budovali řád časných věcí a stále ho zdokonalovali*“ (čl. 7). To mohou dělat prostřednictvím charitativních iniciativ vůči všem potřebným lidem, zvláště těm, kterým chybí to základní k životu. Podstatou je láska, neboť každý člověk byl stvořen k obrazu Božímu.
3. **Různá pole apoštolátu.** Činnost laiků se uskutečňuje v různých oblastech – v církevních společenstvích uvnitř diecézí nebo farností, v rodinách, zvláště ve výchově dětí, mezi mládeží, v sociálních službách a v národních a mezinárodních otázkách.
4. **Různé formy apoštolátu laiků.** Dekret zdůrazňuje, že apoštolát a služba laiků musí být začleněny do apoštolátu celé církve. Také o činnosti terciářských společenství by mělo platit: „*Mezi těmito sdruženími zasluhují pozornost především ta, která podporují a zdůrazňují větší vnitřní jednotu mezi praktickým životem svých členů a jejich vírou*“ (čl. 19).
5. **Řád apoštolátu laiků.** Dekret požaduje, aby se veškerá činnost konala pod vedením církevní autority a hierarchie, říká však také, že iniciativy, vycházející od laiků, mají být podporovány.
6. **Výchova k apoštolátu.** Ta je velmi podstatná zvláště v oblasti spirituality a znalosti Písma: „*Posvátný koncil tedy zapřísahá v Pánu všechny laiky, aby ochotně, velkoryse a odhodlaně odpověděli na volání Krista, který je dnes se zvýšenou naléhavostí zve, a na pobízení Ducha svatého*“ (čl. 33), aby se stali spolupracovníky Páně v jeho spasitelném poslání.

Dekret o apoštolátu laiků je integrální součástí ostatních dokumentů koncilu, které se týkají laiků, a nelze jej číst izolovaně od nich. Je postaven na teologii Církve, jak je představena v konstituci *Lumen gentium*, zvláště v kapitole o Božím lidu, a nachází své naplnění v Pastoralní konstituci o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes*, která zdůrazňuje roli, jakou laici vždy měli a mají v misijním životě církve, v křesťanské výchově, v liturgii a v ekumenismu.

Dekret o apoštolátu laiků byl velmi důležitý už v době svého publikování. A dnes, v době velkých a rychlých změn technologického světa 21. století, kterým církev musí čelit, se zdá být ještě mnohem naléhavější. *Změna* – to je téměř klíčové slovo charakterizující naši společnost. Po dlouhá staletí se změny v církvi děly jen pomalu. Bylo jen málo vzdělaných laiků, politický, sociální a náboženský život byl záležitostí hierarchie a pro většinu laiků byl život jedním velkým úsilím o zajištění základních lidských potřeb, o zajištění rodiny a jednoduchého fungování společnosti. Všechno rozhodování a vedení bylo bohužel pouze v rukou mužů a Církve se projevovala jako hierarchická a paternalistická.

Dnes se popis Církve změnil. Díky explozi znalostí, rozšíření vzdělání, technickému a vědeckému rozvoji a novým způsobům komunikace a dopravy roste význam laiků a měl by růst a být podporován i nadále. Nejen biskupové, kněží a řeholníci, ale zvláště laici jsou voláni, aby se učili spolupracovat navzájem, evangelizovat svět a podílet se tak na poslání Kristově.

Vztah koncilu a Rodiny Karmelu

Na základě dokumentů Druhého vatikánského koncilu bych se chtěl nyní zabývat pojmem Rodina Karmelu, jak se vyvíjel v historii a tradici a zvláště v letech 198–1995 v době mé služby v generální radě.

Na počátku 13. století Albert, patriarcha jeruzalémský, napsal mužům, kteří se usadili u Eliášova pramene na hoře Karmel, pravidla pro jejich život. Byli to poustevníci, poutníci z Evropy, možná bývalí křižáci. Byli laiky, až později se někteří z nich stali kněžími, a je tedy zřejmé, že společenství Karmelu vzešlo z laiků. Po roce 1230 různé skupiny našich bratří z hory Karmel přišly do Evropy a v roce 1247 – po zmírnění řehole – se řád stal součástí mendikantského hnutí a nabyl spíše kněžský a klerický charakter.

Také v Evropě karmelitáni usilovali o hledání Boha v mlčení a samotě se silným důrazem na komunitu. Byly pro ně charakteristické také další hodnoty: vřelá úcta k Panně Marii, duch kontemplativní modlitby, Eliášova prorocká dimenze, služba lidem. Po celá staletí byl život podle charismatu Karmelu spjat pouze s mužskými členy řádu.

Je opravdu tajemstvím, proč trvalo tak dlouho, než byly do řádu přijaty kontemplativní mnišky. Jednotlivé ženy žily delší dobu podle řehole Karmelu, ale ne v komunitě. Až v roce 1452, v době, kdy generálem řádu byl Jan Soreth, byly bulou papeže Mikuláše V. *Cum nulla* založeny první kláštery mnišek ve Florencii, Holandsku a Francii. Tato bula se stala magnou chartou

mnišek, řeholních sester a terciářů laiků, kteří se tak stali oficiální součástí řádu. Položila tedy základ pojmu Rodina Karmelu.

V době, kdy jsem já skládal svou první řeholní profesi (v srpnu r. 1950), se při popisování karmelitánů a karmelitek užívalo pojmů první, druhý a třetí řád, tak jak se to dělalo po staletí. Postupně se pro mne osobně tyto termíny stávaly nepostačujícími, možná proto, že jsem je v celé té vnitřní dynamické jednotě, která je tak silnou součástí našeho charismatu a naší spirituality, cítil jako něco, co nás rozděluje. Výraz *rodina* v mém životě vždy znamenal něco hřejivého, sjednocujícího, povzbuzujícího, milujícího. Zažíval jsem to jak ve své pokrevní rodině, tak během své formace v Karmelu i v kněžské službě v provincii Nejčistšího Srdce Panny Marie v USA.

V době, kdy jsem působil jako provinční radní (1972–1978) a jako provinciál (1978–1983), se v řádu začal jako jednotící prvek užívat výraz „oblast“ pro větší sjednocení mezi bratřími na celém světě. Když jsem byl v r. 1983 zvolen generálním představeným řádu, chtěl jsem náš způsob myšlení posunout dále, chtěl jsem posílit vědomí, že Karmel není totožný pouze s bratřími, ale že je darem Ducha svatého pro církev a pro svět. Když jsem přemýšlel o hodnotě komunity, bratrského a sesterského prvku, napadaly mě další hodnoty: sounáležitost, sdílení, přijetí, domov, jednota, láska – hodnoty, které jsou vyjádřeny slovem „rodina“. Písmo nám připomíná, že posláním každé rodiny je ukazovat, podporovat, chránit a předávat život a lásku. Pokud se tak děje v duchu vzájemných vztahů a závislosti jedněch na druhých, mohou vznikat a růst odpovídající ctnosti: důvěra, úcta, spolehlivost a věrnost.

Snažil jsem se vnášet mezi členy řádu ducha lásky a jednoty a podporovat hlubší pochopení a použití termínu *Rodina Karmelu*. Často jsem toto slovní spojení používal ve svých dopisech a promluvách. Členové generální rady mě v tom podporovali a v letech 1983–1995 se tato myšlenka stala jednou z našich hlavních priorit. Myšlenka rodiny, která přináší lepší porozumění pro spolupráci a komunikaci, byla v první řadě zaměřena na členy našeho řádu – bratry, mnišky, sestry a laiky, ale podpořila také naše vztahy s bosým Karmelem a s Karmelitány Panny Marie Neposkvrněné v Indii.

Během mého prvního roku ve službě generálního převora jsem v roce 1984 navštívil třináct provinčních kapitul. Snažil jsem se, aby pojem Rodina Karmelu nebyl jen námětem k diskusi, ale aby tato myšlenka vešla také do praxe. Během svých cest jsem měl mnoho možností navštívit nejen komunity bratří, ale mnoho dalších členů Karmelu – klášterů mnišek, sester affiliovaných k řádu, skupin terciářů a zvláště mladých lidí z našich farností, škol a kostelů, kteří se živě zajímali o naši historii, charisma a spiritualitu.

Před generální kapitulou v roce 1989 se uskutečnilo několik důležitých kroků a iniciativ: a) oblastní kongresy Karmelitánské rodiny v Brazílii, na Filipínách a v Zimbabwe, jejichž cílem bylo shromáždit představitele různých karmelitánských skupin, aby se mohli lépe poznat, sdílet a povzbudit v životě podle naší spirituality; b) spolupráce mezi provinciemi, která začala v roce 1970 a byla velmi podporována jak jednotlivými oblastmi, tak generální radou; c) vztahy mezi kláštery mnišek se zlepšily díky povzbuzení k založení federací a zlepšil se také jejich kontakt s generální radou díky návštěvám a korespondenci; d) uskutečnila se tři setkání generálních představených ženských kongregací affiliovaných k řádu a další kontakty vznikaly v jednotlivých provinciích; e) začaly přípravy na mezinárodní setkání karmelitánských laiků, které se konalo v Aylesfordu v Anglii. Zdálo se, že se vyvíjí nové vztahy mezi členy Karmelu a zvláště s mladými lidmi. Generální kapitula, která se konala v Římě v září 1989, další rozvoj myšlenky Rodiny Karmelu rozhodně schválila.

Jeden z nejpozitivnějších kroků v tomto rozvoji se udál v prosinci roku 1991 během mého druhého období v úřadu generálního převora (1989–1995) a byla to opravdová milost Ducha svatého, kterou jsme dostali u příležitosti výročí 400 let od smrti sv. Jana od Kříže. Poprvé se v Římě setkaly generální rady bosých karmelitánů a našeho řádu. Otec Camilo Maccise, který byl v květnu 1991 zvolen generálním představeným bosých karmelitánů, v tom hrál velmi povzbuzující roli.

Toto první setkání podpořilo ducha přátelství a spolupráce nejen mezi námi, kteří jsme žili v Římě, ale také mezi členy provincií po celém světě. Po tomto setkání následoval dne 16. července 1992 první společný dopis obou generálů Rodině Karmelu: „*Modlíci se společenství ve službě církve.*“ O rok později, v červnu 1993, na což vzpomínám s nostalgií a obrovskou vděčností, jsme se setkali téměř přesně 400 let od oddělení bosých bratří od řádu o svatodušní neděli 6. června 1593. Ode dne tohoto smutného oddělení po celá staletí téměř neexistovaly mezi oběma řády oficiální kontakty. Od roku 1991 se každoročně konají dvě setkání obou generálních rad, jedno v květnu a druhé v listopadu. Důsledkem těchto setkání a přátelství, které z nich vzešlo, je mnoho společných listů obou generálů. Vznikly různé meziřádové komise a uskutečnila se řada kroků, které zdůraznily to, co nás jako karmelitány spojuje, spíše než to, co nás rozděluje. Máme toho jako rodina hodně společného.

Během mého pobytu v Římě asi nejdůležitějším počinem v rámci mé snahy podpořit ducha *rodiny* mezi našimi členy bylo setkání provincií v Nantes v září 1994. Téma setkání znělo „Rodina Karmelu“. Obvykle se takovýchto setkání provincií účastní pouze členové generální rady, provinciálové, delegáti a zvláštní hosté. Tentokrát zde bylo jednačtyřicet oficiálních členů a stejný počet hostů, reprezentujících širší karmelitánskou rodinu: generální předsta-

vené a sestry různých kongregací připojených k řádu, několik klauzurovaných mnišek, představitelé laického Karmelu, několik členů tereziánského Karmelu ve Francii a generální radní bosých karmelitánů. Všichni se podíleli na aktivitách a rozhodnutích. Byl to opravdu konkrétní způsob a ukázka toho, co to v realu znamená být rodinou.

Na tomto setkání se účastníci pokoušeli odpovědět na otázku, na kterou jsem se já snažil odpovědět dvanáct let: „Co to přesně je Rodina Karmelu?“ Domníval jsem se, že je to nezbytné proto, aby se tato myšlenka zahnízdila v našem vědomí a aby se postupně stávala realitou v každodenním životě karmelitánů. Účastníci z Nantes napsali v závěrečném dokumentu: „V tomto historickém okamžiku miníme Rodinou Karmelu všechny ty osoby, které se inspiroují řeholí sv. Alberta a tradicí a spiritualitou Karmelu, ať už jako jednotlivci či jako členové institucí a skupin. Většina z nich náleží k jedné ze tří největších řeholních tradic (Karmelitáni Neposkvrněné Panny Marie, zvláště v Indii, bosí karmelitáni a karmelitáni původní observance), které jsou tvořeny jednotlivci a skupinami řeholníků, řeholnic a laiků.“

Závěr

Chtěl bych tento článek zakončit dvěma opravdu výjimečnými příklady Rodiny Karmelu. Jedním z nich je skupina italských laiků, mužů a žen, s názvem *La Famiglia*, která se nachází zejména v Toskánsku s centrem v Castellině u Florencie. Tím druhým je mezinárodní společenství terciářek s názvem *Travailleur Missionnaires*, které najdeme v sedmnácti zemích světa.

S *La Famiglia* jsem se poprvé setkal v roce 1984 při návštěvě toskánské provincie. Tato provincie měla tehdy asi dvacet pět členů, většina z nich byli staří a nemocní. Během své návštěvy jsem se dozvěděl o společenství terciářů, které založil otec Agostino Bartolini, O.Carm., jako novokněz v červnu roku 1945. *La Famiglia* se skládala z různých komunit, organizovaných do skupin s různým posláním (pekaři, rybáři, lovci, apod.) kolem kaple Panny Marie Karmelské v Castellině. Za čtyřicet let vzrostla *La Famiglia* asi na tři tisíce členů!

Často jsem otce Agostina v Castellině navštěvoval a vždy jsem byl srdečně uvítán; zdálo se, že předtím vnímali určitou opuštěnost ze strany provincie. Hned jsem si řekl, že chci poznat členy provincie členy a povzbudit je, aby přijali tuto skupinu těsněji do života provincie. Cítil jsem, že tato skupina má zvláštní vitalitu, že by mohla znamenat budoucnost pro Karmel ve střední Itálii. Představovala *rodinu*, protože jejími členy byly i děti, a rozvíjela se prostřednictvím mladých lidí, zahrnovala řadu rodičů a dospělých všeho věku.

Během dvanácti let svého pobytu v Římě a ještě čtyři roky potom, jsem udržoval s *La Famiglia* úzký kontakt. Několikrát za rok jsem v neděli sloužil mši svatou v jejich kapli v Castellině, večerel jsem s nimi a navázal jsem krásná přátelství, zvláště s mladou komunitou, zvanou *La Stanza*. Každý rok jsem byl zván na jejich hezká divadelní představení. Z této skupiny vzešlo mnoho povolání do našeho řádu, prvním z nich byl P. Agostino Gelli, který byl vysvěcen na kněze 16. července 1988. Pak následovalo myslím asi osm dalších mladých mužů. Během cest, které jsem jako generální představený konal, jsem o *La Famiglia* často mluvil, vysvětloval jsem jejich vztah vůči Karmelu, jejich životní styl, formační program a jejich příslušnost ke třetímu řádu, která jim umožňuje plně žít hodnoty a ideály našeho charismatu a naší spirituality a být součástí Rodiny Karmelu. Tato skupina dokumenty Druhého vatikánského koncilu o laicích uváděla do praxe.

Druhým příkladem Rodiny Karmelu, se kterým jsem se setkal, byly Misionářky Neposkrvněné, obecně známé jako *Travailleuse Missionnaires* nebo *Donum Dei*. V únoru 1984 poslal zakladatel této skupiny francouzských laiček, P. Marcel Roussel, dvě její zástupkyně – Renee Prieur a Renee Renoud, aby se na generální radě řádu dotázaly na možnost připojení *Donum Dei* ke karmelitánskému řádu jako součást třetího řádu. Členky společenství *Donum Dei* se zasvěcovaly Panně Marii a jako následovnice sv. Terezky se považovaly za „karmelitky žijící ve světě“. Prostředníkem mezi touto komunitou a řádem byl od počátku P. Redemptus, který byl v té době mezinárodním delegátem pro laiky.

Po tři roky byl P. Redemptus jednou z klíčových osob při jednáních s kardinálem – vikářem Říma ohledně jejich přičlenění k řádu. Konečně byly dne 22. února 1987, v den třetího výročí smrti svého zakladatele, přičleněny k řádu jako mezinárodní skupina terciárek. V té době tyto ženy žily a působily ve Francii, v Římě a také ve třech francouzsky mluvících misionářských územích: Burkina Faso, Vietnam a Nová Kaledonie.

V pozdějších letech počet Misionářek *Donum Dei* velmi vzrostl a P. Redemptus hrál důležitou roli v jejich duchovním vývoji a v jejich vztazích ke Karmelu. Přednášel jim a dával jim exercicie, sloužil mše svaté při přijímání nových členek či při jejich trvalém zasvěcení, vizitoval jejich komunity po celém světě a často radil jak jednotlivým členkám, tak v administrativních záležitostech celé skupiny. Misionářky *Donum Dei* záhy po své afiliaci k našemu řádu rozvinuly své vztahy s francouzskými biskupy a brzy otevřely komunity v Marseilles, Toulon, Liesse, Domremy, Consolation, Lisieux a Lourdes. Založily také misie v jedenácti zemích světa. Jejich svědectví laiček, které žijí hodnoty Karmelu, bylo prozřetelnostní také pro nás pro bratry, protože tyto ženy se staly nástrojem při vzniku a podpoře mužských

povolání do Karmelu a při založení seminářů v Burkina Faso, v Keni, Kamerunu a ve Vietnamu. (Vedou restauraci L'eau vive i v Brně. – Pozn. red.)

Zmínil jsem, že otec Redemptus byl hned od svého kněžského svěcení v roce 1960 velmi aktivní v navazování a podporování vztahů mezi bratry, mniškami, aktivními sestrami a všemi členy Karmelu, a také s bratry a sestrami bosého Karmelu a Karmelitány Panny Marie Neposkrvněné. „Rodině Karmelu“ byl opravdu oddán. Během svého pobytu v Římě a při svých letních pobytech v USA šířil tuto myšlenku v přednáškách, exerciciích a při duchovním vedení. Jeho četné články v časopise *Carmel in the World* svědčí o jeho snu a touze, abychom sami sebe vnímali jako členy Rodiny Karmelu. Jsem poctěn tím, že jsem mohl napsat tento článek k jeho cti a že jsem tak mohl vyjádřit svou upřímnou vděčnost za vše, co pro Karmel udělal.

Z časopisu *Carmel in the World*, 3/2011, s. 187-203, přeložila Martina Vintrová.

Rané ovoce z celosvětového kongresu karmelitánského třetího řádu

V druhé půli měsíce září proběhl v Sassone nedaleko Říma již pátý světový kongres karmelitánských terciářů a vůbec laiků, přidružených ke karmelitánskému řádu původní observance (O.Carm.). Kongres se koná každých šest let a tématem toho letošního byl apoštolát, který terciáři nebo karmelitánští laici v různých zemích a světadílech rozvíjejí.

Naše země byla na tomto setkání zastoupena především dvěma přímými organizátory kongresu. P. Josef Jančář kromě toho, že je generálním prokurátorem řádu (tj. má na starosti kontakt mezi řádem a Svatým stolicem), je také členem generální rady řádu, pověřeným právě péčí o laiky. A na něm ležela hlavní tíha potřebných příprav. Vladimíra Polišenská, která pracuje v týmu stálého sekretariátu pro laiky, mu s organizací vydatně pomáhala. A „pouhými účastníky“ kongresu pak byli Martina Vintrová z klatovského společenství terciářů, Radka Šafářová z pražského společenství a P. Gorazd Cetkovský, který má péči o karmelitánský třetí řád v naší republice na starosti.

Časopis Karmel dostal ve svém podtitulu za úkol být časopisem „pro duchovní život“. Proto jsme podrobnější informace o kongresu vyhradili internetovým stránkám www.karmel.cz a soustředili jsme se na to, že jsme zmíněným účastníkům tak významného celosvětového setkání položili jedinou otázku: Jaký podnět pro duchovní život Vám účast na kongresu přinesla?

Zleva generální převor P. Fernando, P. Josef Jančář, Vladka Polišenská a P. Giovanni Grosso. Autorem fotografií je Johan Bergström-Allen.

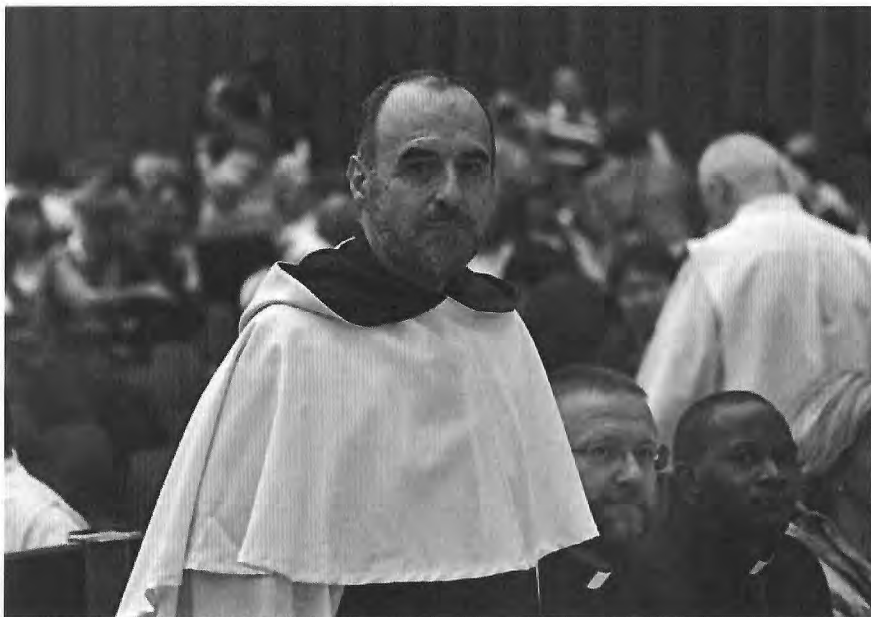
Mezinárodní komise pro karmelitánské laiky

P. Josef: Myšlenka konat pravidelně mezinárodní Kongres karmelského laikátu vzešla na minulé generální komisi pro karmelský laikát a jako taková byla presentována na Generální kapitule řádu v roce 2001. Návrh, že Kongres se bude konat pravidelně každých šest let, pokud možno rok před generální kapitulou, byl přijat. Předtím se konaly tyto kongresy spíš nahodile, na obecná témata, s cílem uvědomit si, kdo jsme a kam jdeme. Poslední dva kongresy chtěly mluvit o tématech více konkrétních, která by vedla k prohloubení identity laiků a k jejich plnějšímu zapojení do života Církve, jak je k tomu vyzval Druhý vatikánský koncil.

Generální komise pro karmelský laikát, jíž jsem po dvě volební období předsedal, chtěla, aby kongres byl nejen příležitostí pro vzájemná setkávání, ale aby měl i aspekt formační a programatický, aby vedl laiky dopředu, dodával jim inspiraci a vedl k tomu, aby se jejich účast v karmelském laickém hnutí stávala stále plodnější, aby stále dokonaleji naplňovali tu karmelskou triádu, zdůrazněnou i v Řeholi třetího řádu: modlitba – bratrství – služba. Tedy to, co v modlitbě získají, aby ve společenství žili a skrze apoštolskou práci předávali dál. A myslím, že kongresy tuto ideu pomáhají naplňovat.

Minulý kongres poukázal na důležitost vzájemné komunikace, jež napomáhá k růstu společenství (communio), a pak dobré formace, která je nezbytná nejen pro osobní růst, ale i pro růst karmelského společenství jako takového. A ten letošní kongres zase zdůraznil nezbytnost dobré formace k apoštolátu, tedy ke službě. V přednáškách se nad tímto tématem mohli účastníci zamýšlet nejen v teoretické a duchovní rovině, ale na různých příkladech mohli vidět, jak se v různých oblastech světa a různými způsoby dá laický apoštolát uskutečňovat. Domnívám se, že obojí, spolu se sdílením zkušeností při práci ve skupinách, bylo velmi inspirativní pro každého, kdo se snaží, aby jeho křesťanský život nebyl jenom přijímáním, ale i dáváním. Alespoň bezprostřední reakce účastníků mi to potvrzovaly. A tak věřím, že i tento Kongres přinese své ovoce a přispěje k většímu zapojení se karmelských laiků do života Církve, místní a patažmo i té všeobecné.

Vladimíra: Tento kongres byl již druhý, kterého jsem měla možnost se zúčastnit. Opět jsem si uvědomila, že povolání do Třetího řádu Karmelu je věc, která nezávisí jen na nás samotných, na našich představách, přáních a rozhodnutích, ale je to především Boží dar, Boží povolání. Je to patrně především na tom, kolik toho máme tak nějak vnitřně společného s lidmi, kteří jinak pocházejí z nejrůznějších koutů světa. Můžeme mít rozdílnou mentalitu, zvyky, dokonce i názory, a přesto je náš život postaven na něčem podstatně

Generální převor P. Fernando Millán Romeral v audienční síni Pavla VI.

stejném. Možnost vidět, jak Karmel žije a kvete v jiných zemích, mi navíc pomáhá rozšířit pohled i srdce a uvědomit si, že existují karmelitáni, karmelitky, řeholníci a laici, i mimo naši českou kotlinu. Že realita Karmelu se nemezuje jen na to, co znám z vlastní země, ale že jsem, společně s dalšími našimi českými terciáři, součástí rodiny mnohem širší, která má možná větší povědomí o nás, než my o ní. To vše mě naplňuje vděčností a radostí.

Martina: Velmi silně na mě zapůsobila viditelná vděčnost účastníků za karmelitánské povolání a jejich snaha ho stále více poznávat a žít, také jejich opravdová modlitba. Přednášky i diskuse ve skupince mě povzbudily k větší odvaze k tomu, abych se v modlitbě otvírala Pánu a byla ochotná přijmout jeho výzvy a jeho vůli. Opravila jsem si také své chápání apoštolátu...

Papež Benedikt XVI. při generální audienci

Radka: Co jsem si odnesla především? Snad bych se opřela o postavu Jana Křtitele. Mít v srdci obraz Boží, hledat ho usilovně v tichu a poušti, poznat Pána na břehu Jordánu mezi zástupy, vydat svědectví v pravý čas, poznat a splnit svůj úkol v Božím plánu spásy, nést pak i dalším životem ono chvění: „Kdo jsi, poznávám Pravého?“ Žít jako Panna Matka Maria přítomný okamžik s pohledem upřeným k Boží tváři, hledat Boha v každém stvoření a v srdci každého člověka vidět jeho střed – Pána Ježíše, sloužit mu v pokoře a s radostí tam, kde ke mně dnes přichází, i v tom nejméně žádoucím. Setkání s lidmi, kteří žijí stejnou spiritualitu v jiné mentalitě, odlišným způsobem mně vzdáleným a neuchopitelným, na jiném místě a v jiných podmínkách – ale s pravdivostí, která tryská zevnitř. Zřetelný dotek toho, že pravdivost druhých je to, v čem je mohu poznávat. Neustálá vnitřní modlitba jako neustálá vnitřní dispozice – tak, jak jsme jí právě schopni. A velká vděčnost, Bohu i člověku.

Účastníci kongresu z naší země s P. Fernandem v kostele S.Maria Traspontina

P. Gorazd: Pro mne bylo neobvyklou zkušeností setkání s lidmi z tak mnoha a tak vzdálených zemí, s lidmi co do kultury a mentality tolik rozdílnými. Uvědomil jsem si, že si Pána Ježíše, Panu Marii i vlastně všechny světce stále přece jen představuji příliš jako Evropany, ba – ano, zní to směšně – jako Čechy, kdežto jejich mentalita byla vlastně asi hodně jiná... Měli bychom tedy být lidmi nejen hlubokého, ale i širokého srdce. To je vlastně to druhé „největší přikázání“, které nám Pán Ježíš klade na srdce. To první Kristu nestačí.

To, co jsme tu zachytili, jsou jen bezprostřední a stručné dojmy. Obrazně je můžeme nazvat „raným ovocem“ kongresu. Věřím, že získaných plodů se ukáže mnohem víc a budou potažmo celému třetímu řádu u nás trvalým přínosem do budoucna.

Zpracoval P. Gorazd, O.Carm.

(2. část)

Formátor jako sochař: výzva, funkce a zodpovědnost

Fr. Desiderio García Martínez, O.Carm.

3. V čem spočívá formátorův úkol

Jde o to si v praktickém životě osvojit jakýsi mystagogický itinerář [hovorově řečeno „plán trasy“] (srov. RIVC 58), který by kandidáta krůček po krůčku zaměřoval směrem ke svobodě (srov. RIVC 13; 16; 22; 56), čímž by jej dovedl k jednotě v lásce s Bohem. Význam tohoto itineráře je možné shrnout do tří slov: vychovávat, přetvářet¹ a doprovázet. Tato tři posláním nelze vnímat izolovaně, nelze je od sebe odtrhnout jako dělíme věnec špekáčků. Ani není třeba dané pořadí považovat za striktní. Víme, že ten, kdo vychovává, zároveň přetváří a doprovází. A ten, kdo přetváří, současně vychovává a doprovází. A kdo doprovází, spolu vychovává a přetváří.

3.1 – Vychovávat

12. ledna 2007 provedl deník Washington Post zvláštní experiment, který měl za cíl zhodnotit umělecký vkus průměrného severoamerického občana. Experiment měl poodhalit skutečnost toho, jak dokáže běžný člověk vnímat krásu. Přemluvili proto Joshuu Bella, jednoho z nejslavnějších houslových virtuózů současnosti, aby se převlekl do ošoupaných džín, nasadil si na hlavu baseballovou kšiltovku a ve vestibulu jedné z washingtonských stanic metra jako pouliční žebrák zapreludoval několik pasáží z úchvatného koncertu v bostonské Symphony Hall, kde před krátkým časem účinkoval jako sólista. Jeho následná reakce je velmi známá: „Byl to divný pocit,... ti lidé mě totálně ignorovali.“ Na otázku, co na něj nejvíce zapůsobilo, s úsměvem dodal: „To ráno si stradivárky, jejichž cena se odhaduje na 3,5 milionů dolarů, vydělaly celkem 32 dolarů a 17 centů.“ Nejen že ho tato zkušenost nenechala chladným. Díky ní si také uvědomil, že mnohdy: „se kousek od nás dějí ty nejneobyčejnější věci a my si jich vůbec nevšimáme.“

Pouze ten formátor – vychovatel, který nechává působit evangelium, aby vedlo jeho city, dokáže vnímat Boží krásu, jež se zrcadlí v nitru kandidáta. Bude vnímat krásu i u člověka, který nepůsobí příliš přitažlivým dojmem.² Formátor, má-li být zároveň prostředníkem, musí se stát kontemplativní oso-

1 V originále: *formar*. Výše jsme to přeložili i *utvářet*. Chce se říci: ovlivňovat tak, že je to pak vidět; dávat formu – podobu, v případě naší křesťanské formace: proměňovat do podoby Kristovy.

2 Gene Weingarten, Washington Post Staff Writer, Sunday, April 8, 2007.

bou, čímž na sebe bere obrovskou zodpovědnost. Musí být kontemplativním natolik, aby s jistou duchovní rozvážností dokázal u těch, kdo mu byli svěřeni, rozlišit a odhalit (srov. RIVC 58a) přítomnost Božího působení. „*Krása a Ošklivost se jednoho dne vyšly koupat k moři. Obě se svlékly a své oděvy nechaly na pobřeží. Jako první z moře vyšla Ošklivost a lstivě si oblékla šaty Krásky. Kráse, poté co vystoupila z vody jako druhá, zbyly jen hadříky po Ošklivosti. Od té doby chodí po světě Krása a Ošklivost v přestrojení a jen kontemplativní oči si ty dvě nepletou.*“³ Ošklivost se dá skrýt pod vrstvami make-upu a jiných líčidel, nebo na ni použít plastickou chirurgii. (srov. O. Wilde, *Obraz Doriana Graye*). Kolik osob, nám svěřených, naopak krásu našeho Pána v sobě skrývá pod zdánlivě ošklivou skořápkou smutku a utrpení! Je třeba na ně pohlížet optikou Boží.

Úlohou formátora – prostředníka je převážně vychovávat. Formátor *vychovává* (v původním slova smyslu latinské sloveso *educare* / vychovávat znamená vy-vádět / *e-ducere*). Formátor „vynáší, vytahuje, vyjímá“ z nitra svého svěřence krásu, dobrotu, pravdu. Všechno to [cenné], čím dotýčný je, ať už si to uvědomuje či ne. V jeho konkrétním životním příběhu, v jeho zraněních a slabostech, v jeho schopnostech, nadáních, vlohách. Formátor tak činí proto, aby ten druhý lépe pronikl do sebe sama, poznal sám sebe a krůček po krůčku mřítel ke svobodě. Vychovávat znamená naučit druhého dovednosti vhlížet do sebe sama tak, abychom „*kráčeli v pravdě*“ (srov. 6 H 10,7). Svatá Terezie tvrdí, že: „*existují duše tak nemocné a navyklé setrvávat jen u věcí vnějších, že na to není lék, a zdá se, že vůbec nejsou schopné vstoupit do svého nitra. (...) A pokud se tyto duše nevynasnaží pochopit a napravit svou velkou bídu, ztuhnou nejspíš jako solné sloupy, protože neobrátily hlavu k sobě samým...*“ (1 H 1,6.)

Tím, že formátor vychovává, napomáhá současně kandidátovi, aby chápal své lidské srdce jako ohromnou jeskyni, která sice pojme mnohé, ale stvořená je čistě pro Boha a pouze On ji může plně uspokojit. To, co formátorovi jeho poslání při duchovním doprovázení znesnadňuje, je skutečnost, že si z velké části neuvědomujeme (jelikož jsou „nevědomé“) všechny náhražky Boha (podle biblické terminologie *modly*) nebo (užijeme-li termínu z psychologie a antropologie duchovního doprovázení) všechny *potřeby*. To, že je poznáváme, postupně přijímáme a následně integrujeme, neznamená, že nutně pronikáme do „hlubokého středu“ své bytosti. Tento střed přísluší pouze Bohu: „*Bůh je jako pramen, z něhož každý načerpá tolik, kolik pojme jeho vlastní nádoba, (...) nádoba, která je stvořena tak, aby jímala nekoneč-*

3 ECO, U. – DE MICHELE, G., *Historia de la belleza* (Barcelona 2004); ECO, U., *Historia de la fealdad* (Barcelona 2007).

né množství.“⁴ Tuto studnici svého života lze zasypávat mnohým – city, společenským uznáním, vlastní nezávislostí, kontrolou, poznáváním, řádem, manipulováním druhých, uspokojováním své sexuality, rozkoší, úspěchem. Je ale nemožné – podotýká svatý Jan od Kříže – tuto naši „*hlubokou jeskyni smyslu*“ zasypat zcela, neboť „*nenaplní se ničím menším než nekonečným*“ (ŽP 3, 18).⁵ Pouze Bůh je nekonečný. Vychovávat znamená doprovázet druhého k tomuto *poznání*. Vychovávat ale také znamená vytvořit si plán zaměřený na potřeby dotyčného kandidáta, který by odkryl, jaké z potřeb jsou běžnější, jaké se neustále opakují, jak působí a spolupůsobí.

Tím, jak potřeby akceptuji a do svého života integruji, si zároveň uvědomuji, že v mnoha situacích tak činím nevědomě. A ačkoliv potřeby z části limitují mou svobodu v následování Krista, mé rozhodnutí žít pro Něj nijak objektivně nerozkolísají. Tím, že se [jich] rozumem zříkám, mi do života vnáší napětí. To ale není na závadu. Naopak. Takovéto napětí je typické pro zralou osobu, která si za svým rozhodnutím stojí, neboť jí to napomáhá dospívat k vyšším hodnotám. Stane se, že ne za vše, co mě v životě potkalo, zodpovídám. Zápolím kupříkladu s určitou labilitou, nutkáním či vrtkavostí, která je patrně plodem dřívějších zranění, za která nemohu. Za co však zodpovědný jsem, je aktuální postoj, jaký zaujímám vůči svým slabostem – včetně těch, které s sebou nosím z minulosti. Umět být zodpovědný nese s sebou odvahu přijímat své slabosti jednu za druhou. To mi pomáhá nedramatizovat příliš svůj životní příběh, uzdravovat mnohá zranění, učit se pravdě a být tím, kým jsem. Naopak ten, kdo své slabosti popírá, odsuzuje se k tomu, aby je dál nesl. Kdo své slabosti ignoruje, nedělá nic jiného, než že si je utužuje.⁶

Jak se toho, co nás nenaplní, zřící? Když nemáme solidní „hodnoty“, které by nás přitahovaly, neexistuje pro nás prakticky ani solidní oproštění se. Jediným východiskem (jak uvidíme v následujících řádcích) pro nás bude moment, kdy nám bude nabídnuto něco daleko lepšího, než na čem momentálně lpíme, totiž přetvářející láska Boží. Svatý Jan od Kříže tuto myšlenku přirovnává k situaci, kdy dítě drží v rukách nebezpečný předmět (nůž). Je naprosto nesmyslné, aby v tu chvíli vedla matka dlouhé diskuze či přednášky o tom, kterak by si mohlo dítě ublížit, o jak nebezpečnou věc se jedná, a tak ho chtěla přinutit pustit nůž z ruky. Svatý Jan tento obraz uzavírá: je lépe nalákat dítě na něco lepšího (nabídnout mu sladkost), protože tak okamžitě pustí to, co svírá, a lapne po něčem jiném. „*Jako když se má dítěti vzít z ruky jedna věc,*

4 Autor odkazuje na 2 V 17,8 (Výstup na horu Karmel, Kostelní Vydří 1999, str. 146). Ale citovaná slova na udaném místě nenacházíme.

5 ŽP 3,18 dle českého překladu: Sv. Jan od Kříže, *Živý plamen lásky*, Kostelní Vydří 2001, str. 91. Český překladatel přeložil tu „hlubokou jeskyni“ do množného čísla. Leč v originále je to v jednotném (pozn. překl.).

6 Srov. CENCINI, A., o.c., 220.

musí se zaměstnat jinou, jinak by plakalo, kdyby mělo ruce prázdné“ (3V 39, 1). Svatý Jan od Kříže nabízí další jednoduchý a výmluvný příklad: „Nezáleží na tom, je-li pták přivázán tenkou nebo tlustou nítí, protože dokud jí bude přivázán stejně jako tlustou, nebude moci létat, dokud ji nepřetrhne. Je pravda, že se tenká nit dá snáze přetřhnout; ale ať je to sebesnadnější, nepřetrhne-li ji, nevzlétne. Tak je tomu s duší, která na něčem lpt“ (3V 11, 4).

V tomto smyslu je výchova (educatio) vlastní Otcí, Stvořiteli (srov. Gn 1; Ž 139). Ten totiž „vyvádí“, „vyjímá na povrch“ a na úroveň vědomí to, čím člověk skutečně je. Podíváme-li se na to z tohoto úhlu pohledu, pak výchovné působení vede k poznání a k úplné seberealizaci vlastního já. Vede ke smíření se s vlastním životem a k uzdravení ran z minulosti. Bůh vychovává svůj lid tím, že ho svou „mocnou rukou, vztaženou paží“ (Dt 4,34 aj.) vyvádí z otroctví Egypta a poutá jej k sobě provázky dobroty a milosrdenství (Oz 11,4). Avšak jako otec napomíná svého syna (srov. Dt 1,3), stejně i Bůh svůj lid kárá proto, aby jej dovedl do zaslíbené země a ke svobodě. Vychovávat tedy znamená spolupodílet se na Božím stvořitelském díle. Skrze výchovu se proměňujeme a měníme. Podobně jako při stvoření kráčíme od ne-bytí k bytí. To vše je milost, která je nám dána.⁷ Když se však z Božích rukou snažíme vymaňovat, „starý člověk“ v nás se proti působení Stvořitele znovu vzpírá. Svatý Jan od Kříže to ilustruje v následující úvaze. Obdivujeme jako něco těžkého, že Bůh stvořil člověka z ničeho. Daleko obtížnější je to, že Bůh člověka obnovuje. Na rozdíl od člověka totiž „nicota“ Stvořiteli neodporovala: „...oč víc dělá Bůh, když vyčistí a očistí duši od těchto protikladů, než když ji stvoří z nicoty“ (1V 6,4)! Byli jsme stvořeni k tomu, abychom v ráji „chodili s Bohem“ (srov. Gn 5,24). Přetvářet – tedy „nově stvořit“⁸ – znamená vychovávat (čili vést) k spoluúčasti na Božím díle.

Ze španělštiny přeložila Jaroslava Kučerová

⁷ Srov. WAALJMAN, K., „The Spiritual Concept of „Transformation“ and the RIVC 2000“, in *Carmelite Formation* (Roma 2002) 29-30.

⁸ Srov. CHALMERS, J., „Transformados en su misma imagen“, en *Servicio de Información Provincial. Carmelitas de Aragón y Valencia 202* (Zaragoza; Septiembre-Octubre 2000) 40-41.

KARMEL

ČASOPIS PRO DUCHOVNÍ ŽIVOT

Vydává Českomoravská generální delegatura řádu karmelitánů v Kostelním Vydří.

Odpovědný redaktor P. Gorazd Cetkovský O.Carm.

ISSN – KARMEL 1210 – 499X

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou s. p., ředitelstvím odštěpného závodu Jižní Čechy v Českých Budějovicích, j. zn.: P – 1911 / 97 ze dne 9. dubna 1997.

Evidenční číslo: MK ČR E 13791

Starší čísla časopisu najdete na www.karmel.cz